

Előfizetési ár

Házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Félévre . . . . . 4 »
Negyedévre . . . . . 2 »

Postán küldve:

Egész évre . . 9 kor. — fill.
Félévre . . . 4 » 50 »
Negyedévre . 2 » 30 »
Egyes szám ára 20 fillér.

Selmeci Újság

Társadalmi hetilap

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség:

Péchy Antal-utca 41. szám.

Kiadóhivatal:

hova az előfizetések és hirdetések küldendők: Kossuth Lajos-tér 4. Zárda épület.

Apró hirdetések díja szavanként 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Főmunkatársak:
A főiskola hallgatói

Felelős szerkesztő:
Wagner László dr.

Kiadó- és laptulajdonos:
Grohmann Gyula

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona” javára fordítjuk.

Moloch.

Mily szép egy fésző virág! Kelyhe az üdeséget, illata az ifjúságot hirdeti. Alakja délceg, növése sugár, megjelenése pompás, szingazdag.

A harmat, a madár, a lepke, a méh egyképp látogatják, hogy kincseit szeretetük leple alatt lassankint elorozzák, sőt a szellő is meglolja, mely illatát szórja szét. S a virág mégis pompázik, mert még fiatal és erős. Nem bánja a morszákat, melyeket gazdagságából lopnak, hisz van és lesz még neki elég.

Mikor azonban megjő a nyár, az ősz, szomorúan siet gyümölcsöt hozni a hervadó virág. A lepke, a madár, a méh már más virágot látogatnak, melyek még fiatalok s gazdagok. Hálátlanul feledkeznek meg arról, hogy egykor versenyeztek az immár hervadó virág bőkezűségének élvezhetéseért. A szellő

is csak azért látogatja meg, ha ugyan utja arra visz, hogy tásztson rajta egyet, — hogy meggyöngítse gyökereit . . .

S így van ez az életben is. Hálátlanság minden tett jutalma, anynyira, hogy már a virágok is kezdik a hirhedté vált „donec eris“-t ösmerni.

Háromszáz fiatal ember jön az ősz bányavárosba minden évben. Arcuk üde, növéstük délceg és sugár, ép ugy, mint a virágé. Hamar akad barátokra. Pénzének ezer helye támad, ezer kínálkozó alkalom ragadja azt el tőle. A lakást és ételmet adó, a szabó, cipész, vendéglős, cukrász s a jó Isten tudná még, hogy kik azon kolibrik és méhek, kik sietnek az ifju-virág kelyhét meglátogatni.

S közben hizelegnek a virágnak, hogy az még több mézet adjon. Te vagy a mi büszkeségünk, aranyifjúság; városunk címere, lételünk

alapja vagy. A jókedv, a műveltség, a kedély, — minden vagy te aranyifjúság, de legfőképp csillogó, csengő, mézesszavu pénz vagy te, aranyos ifjúság.

S amíg önmaga előtt tetszeleg az ifju, a rajongás szent nevében koldussá teszik.

Nem! Az még jó volna, ha csak koldussá tennék, de beteggé teszik szellemileg és testileg.

A város háromszáz ifjunak nem képes még tucatszamba menő társadalmi életet sem biztosítani. Szellemi szórakozást, irodalmi, művészi élvezeteket, az általános műveltséget gyarapító, öregbitő intézményeket csak hirűkből ismerik. Létfeltételük biztosításáért cserébe ügyes politikával megszövegezett ígéretekkel konvertálnak, mert hisz mindent, azt még lehet ámitgatni.

Önkénytelenül merül fel a kérdés: mi tehát elvégre a viszontszolgáltatása annak a tenger sok

A Mauritius bélyeg.

— A »Selmeci Újság« eredeti tárcája. —

Caesar, 14 éves, szenvedélyes bélyegyűjtő.

Pali, ugyanoly koru, szintén él-hal a szép bélyegekért.

(Enyhe télutói est. — Beszélgetnek.)

Caesar. Barátom, az mind semmi, amit eddig mutattál, mert én most fogok neked mutatni olyan bélyeget, amilyen még az egész gimnáziumban nincsen. (Hencegve előhuz egy Mauritiusot.)

Pali (a bámulattól megdermedve először szólni nem tud; majd kissé fátyolozott hangon.) Kitől kaptad?

Caesar. Barátom, ez egy ritka példány! Ilyet ma az ember még pénzért sem tudna venni, olyan kevés van. Én is csak véletlenül jutottam hozzá, mert a mamám tegnap ementáli sajtot hozatott velem és a papiroson volt, amibe az ementáli sajt belé volt pakolva; én rögtön megláttam, de nem szóltam semmit, nehogy a sajtos észrevegye s elvegye azt a ritkaságot tőlem. És annyira megörültem, hogy a visszajáró pénzt is ott hagytam, és nem bántam, mikor a mamám felpofozott, amiért a pénzt ott hagytam.

Pali. Eljen! Ma este én is mondom a mamámnak, hogy sajtot együnk.

Caesar. Azt hiszed, hogy minden szemétdombon lehet ily ritkaságot lelni? Barátom, a véletlen hozzásegíthet, de másképp nem igen jutsz hozzá.

Pali. (Kissé reményét veszítve.) Jár hozzánk egy bácsi és én őt fogom kérni, hogy szerezzen egyet olyat nekem.

Caesar. Mihozzánk is jár egy, de csak folyton ígérgeti, de sohasem tartja meg a szavát. Hol azt mondja, hogy nem otthonról jön, hol meg, hogy elfelejtette. Tegnap is kérdeztem, hogy mikor ad már, és azt mondta, hogy ha csak egyéniségének bélyegét be nem ragasztom albumomba, mást nem tud adni. De hát akkor ne ígérjen semmit. Nem számít rá az ember s tudja, hogy a maga erejére van utalva.

Pali (szórakozottan.) Persze.

Caesar. (Még mindig dicsekvőleg.) Tudod-e mennyit ér a Mauritiusom? Ép tegnap este néztem meg a Senfs-katalógusban. (Kis szünet után.) Kétszáz márkát.

Pali (kételkedőleg.) Az nem lehet.

Caesar. Pedig akármit is beszélsz, annyit ér; a bácsi sem akarta előbb elhinni,

de megmutattam neki és elhitte, mert az a katalógus egy olyan könyv, amibe minden benne van és mindenütt hisznek neki.

Pali. Hát akkor mért nem adod el? Kétszáz márka se kutya ám; azért annyi bélyeget vehetnél magadnak, hogy őt album lenne belőle.

Caesar. Ej, tudsz is te ahoz! Nem akarom én azt örökbe megtartani, hanem csak addig, míg érdekel és szórakoztat. Akkor fogom én eladni s veszek egy automobilt.

Pali. (Hosszasan megnyujtva a szótagokat, nem kevés iróniával, mi onnét származik, hogy nem tudja, mi voltaképp az automobil.) A-u-to-mo-bilt?

Caesar. Persze, hogy azt. Az remek lesz barátom, annyit mondok! Ma Budapestre, holnap Bécsbe s oda, ahová akarok. Fogadok egy saffört s ugy járok. Egyszer elviszem az osztályfőnökömet is.

(Szünet.)

Pali (egy gondolatól megkapatva.) Mutasd csak a Mauritiusodat!

Caesar. (Mutatja.)

Pali (a legteljesebb kárörömmel, miután sokáig nézte a bélyeget.) Barátom, most

pénznek, amiért itt megengedik annak a fiatalságnak az életet, ha sem testi, sem szellemi szórakozást, élvezetet, táplálékot nem nyújtanak?

S a sötét éjben ma felhangzik a szó: betegségeket nyujtok nektek, kik fiatalok mertek lenni, sokat és választékosat. Kapuimon, utcáimon, egyetlen paradicsomkertemben buján tenyésztem őket számotokra, fiatal, tapasztalatlan, lepkeként megperzselődő s elégő barátaim. Vakon nézem, ha tragédia is akad „eseteitek“ közt; még a temetőbe is kikísérlek benneteket, s sirva mondom el a bucsuztatót fölöttetek. Egyebet nyujtani nem tudok, de ezt bőven adom. Még az életbe is elvihetitek magatokkal. Elmézem, ha feldulja családi boldogságtokat s nem pirulok el, ha gyermekeitek arcára oda lesz írva: apátok négy évig élt Selmecen!

Mert hát mi közöm elvégre hozzatok? Tehetek én arról, ha könnyelműek vagytok? Bűnös vagyok én abban, hogy véretek szilaj, pezsgő? . . .

Az ezernyi vélemény közül egész légiót lehetne felhozni amellet, vagy az ellen, hogy szükséges-e élni egy ifjunak? A vitakozás szép dolog s a vélemények kölcsönös kiserelése a nézetek tisztázására vezet.

Igen ám, uraim, de most nem a teóriák világában, hanem a rideg, a reális, a megdöbbentő valóság

birodalmában mozgunk, mely nem az elveket, hanem a tényeket konstatálja. Itt nem prédikálni, hanem tenni kell!

Vagy nem lázad fel az illetékes közegek lelkiismerete? Vagy van-e egyáltalán lelkiismeretük?

Vihnye fürdő mellett hónapokon át diskurálnak, ellenben arra, hogy e város fentartóinak, az ifjuságnak testi egészsége veszélyeztetve ne legyen, azon hatalmas uraknak egy szavuk sincs?

Mire várnak még? Azt gondolják talán, hogy az állapotokat a statusquóban fenn lehet tartani? Nem volt elég példa, elég megkönnyezni való szerencsétlenség?

Félre az álszeméremmel! Az hazugság, itt pedig őszinteségre van szükség. A hatósági ellenőrzés, lelkiismeretes orvosi vizitek a tisztességes, arra való helyen, a Bodaféle vasrendszabályok, a rendőri ellenőrzött s eselések számára kiadott engedélyek mind megannyi gátat vetnének a fenyegető rémnek.

Ezt tudják nagyon jól azok is, kik hivatva lennének a bajok okait radikálisan orvosolni. S mégsem teszik. Miért? Vagy nincs erejük tenni, vagy nincs lelkiismeretük. Az első esetben nem odavalók, a másodikban megérdemlik, hogy e dolog az országos sajtóban hozza meg reájuk s az egész városra azt a szégyent, melyre már rég rászolgáltak.

mondok neked valamit: ez a bélyeg hamis!

Caesar (hirtelenében szóhoz sem tud jutni.)

Pali. Hamis, mert van csipkéje, és pedig a Mauritiusnak nincs csipkéje, mert az amerikai.

Caesar. (A gyűlölet hangján.) Barátom, pofonütlek, ha azt mondod, hogy ez a bélyeg hamis.

Pali. Csak ne henecegj! Emlékszel-e, hogy tegnap is henegettél s ha apád nem jön, a hóba váglak, de jött apád és nem vághattalak a hóba, mert félttem, hogy apád pofonvág.

Caesar. (Dühhel.) Mit mondasz, te szemtelen, hogy te hóba vágsz és hogy én henegek? Henteszi a bélyegkönyvet a gyalogjáróra s mellét kidüllesztve, egyik kezét ökölbe szoritva hátul, közeledik Palihoz.)

Pali (hasonló harcias állásban.) Henegegsz, és a bélyeged hamis és automobilod sosem lesz, mert az én apám csak akkor vesz, ha a nagybácsi meghal.

Caesar (ad egy brusztfleket Palinak.)

Pali (megtántorodik kissé, aztán összedve magát, Caesárnak szalad: összego-

balyodnak s egymás lelkét akarják kitaposni. Közben több fiu gyülekezik körük s kéjelegnek a megdöbbentő látvány szemlélésében. Egyik-másik vad csatakiáltást hallat, mi a két verekedőt még jobban felingerli. Hosszu, nagyon hosszú verekedés.)

Caesar (térdel a Pali mellén.) Hamis-e a bélyegem?

Pali (fogja a Caesar füleit.) Hamis, és nem lesz automobilod és henegegsz, pedig gyáva vagy. (Dühében sirni kezd.)

(A többi fiuk közül egy-kettő neki esik a két birkozónak s a mult emlékeit tisztázandó megtépi, rugja, üti a verekedőket) . . .

* * *

(Otthon. Lámpafény. Szigorú mamai arc.)

Mama. Mi lett megint, hisz esupa karmolás az arcod?

Pali. Lapdázunk délután, mert szép idő volt, és a tanár ur is lapdázott, és a lapda begurult egy vadrózsabokorba és a tanár ur azt mondta, no fiuk, meglátom, ki a legény a talpán, aki kihozza a lapdát és ő a memmységtanból megintott, hát én sza-

Qui habet aures ad audiendum, audiat!

Aurél.

Értekezlet a mezőgazdasági szakoktatás kérdéséről.

Ez ügyben a következő sorok közlésére kérettünk fel.

Pallavicini György ögróf úr a „Selmecebányai Híradó“ március 24. számában helyreigazítást tett közzé, amelynek során arra a felfedezésre jut, hogy a sokat emlegetett ankéton elmondott beszédjére szükségtelen volt reflektálnom, mert ezáltal helybenhagytam azt, hogy „qui s'excuse, s'excuse.“ Ez tévedés. Senkit sem excusáltam, hanem kereken visszautasítottam egy gyanusítást, amely a főiskola tanári karát érte. Történt ez pedig következőképen.

A magas színvonalú vélemény-nyilvánítások során, amelyeknek célja mint ismeretes, a mezőgazdasági szakoktatás kérdésének a tisztázása volt, felszólalt Pallavicini ögróf úr is, mint a selmecebányai kerület orsz. képviselője. Jegyzeteiből felolvasta a közismert argumentumokat az erd. főiskola elvitele ellen, idézte a tanári kar első memorandumának azt a részletét is, amely az „elparlagiasodásról“ szólt s aztán szünetet tartott. Ennek befejezéseken pedig előhozakodott egy sokat utazott barátjával, aki hallván a memorandum ama bizonyos részét, megvallom, engem már akkor is meglepő logikával azt sütötte ki, hogy akkor ügylátszik a tanári karnak főleg színház és orfeum kell.

Persze szószerint nem tudom idézni az elhangzott szavakat. De az orfeum anynyire kiesendült belőlük, a tendencia oly naivul nyilvánvaló volt, hogy az értekezleten résztvevők túlnyomó többsége „megsejtette“ a szándékot s elkedvtelenedett

ladtam és én huztam ki a lapdát és a tüske összekarmolt.

Mama (vizes kendővel törülgeti Pali arcát.) Miért nem vigyáztál jobban, kis fiam?

* * *

Mama. Hol jártál egész délután, mikor megmondtam, hogy gyorsulás után gyere haza!?

Caesar. Én gondoltam előbb, hogy haza jövök, de a tanár ur és az igazgató ur mondták, hogy mily nagy baj, hogy a sok hó megakadt a tetőn s átvizesíti a falat és mi egész délután hánytuk a havat a tetőről.

Mama (vészjtóslólag.) Hazudsz! Hogyan szakadt le a kabátod ujja?

Caesar. Véletlenül beleakadt az egyik fiu lapátjába (fürkészőleg néz mamájára, az gyanakvólag ő rá; majd sietve.) Olyan jó volt, hogy egy kicsit kimozogtuk magunkat. S a tanár ur este azt mondta, no, Caesar, tudom, hogy szereted a szép bélyeget, nesze egy ritka Mauritius, amiért olyan szorgalmas voltál.

Spectator.

töle.“ A beszéd nyomán keletkezett elképzelésből, majd pedig a felhangzó tiltakozásokból (amelyek azonban, nehogy a gróf úr ismét félre értsen, nem tőlünk selmeci tanároktól eredtek) legalább ezt a közhangulatot véltem kivethetni.

Mentegetődzésre ezek után és ott ahol e felszólalás megtörtént, valóban nem volt szükség. De ilyesféléről szó sem esett. Körülbelül eképen feleltem: „Nem tudom, ki az örgróf úrnak idézett barátja s azt sem tudom, hol s merre utazott. De kijelentéséből azt kell következtetnem, hogy utazásai közben Selmeceen is megfordult. Mert Selmeceen akadtak egyes társaságok, amelyek a tanárok akcióját az orfeumok nézőpontjából ítélték meg s azokban a körökben csirázhatott ki az a gyanúsítás, mintha a tanárok az orfeumok kedvéért óhajtanák a főiskola elvitelét. Ameddig ez a vád csak az említett körökben és magánbeszélgetések során hangzott el, bár hallott róla, a tanári kar nem tartotta méltóságával összeegyeztethetőnek, hogy reflektáljon rá. Minthogy azonban az örgróf úr jónak látta ezt, hogy ilyen illusztris gyülekezet előtt is szóvá tegye ezt a vádat, kötelességemnek tartom, hogy egész határozottsággal visszautasítsam, s tiltakozom az olyan felfogás ellen, mintha akadhatna magyar tanári testület, amely az oktatás kérdéseiben, kivált ha a legfontosabbak közé tartoznak, nem az oktatás és a tudomány követelményeitől vezetné magát, hanem orfeumoktól és zengerájoktól.“

Az általános helyeslés és tetszés, amely rövidke felszólalásom majd minden mondatát kísérte, arról győzött meg, hogy álláspontom helyes volt, s a jelenlevők többségének a felfogásával találkozott. Sőt, amit az igazság kedvéért meg kell említenem, az örgróf úr maga sem mulasztotta el, hogy a tanári kart ezek után az ilyenkor szokásos „nagyraecselésről“ ne biztosítsa. De a végeredmény mégis csak az volt, hogy ő képviselői minőségében akkép kelt ügye védelmére, hogy az értekezlet általános visszatetszésére megokolatlan vádat szórt baráti közvetítéssel a tanári kar ellen, én pedig nem hogy mentegetődztem volna, hanem ugyanezen értekezlet általános helyeslése között visszautasítottam e vádat.

Ennyit tartottam szükségesnek a nyilvánosság elé juttatni. Ez ügyben először és utoljára.

Selmecbánya, 1907. március 24.

Herrmann Miksa.

Amerikába — és Amerikából.

Írta: Jancso Kálmán.

Miért megy népünk Amerikába és miként jön, ha visszajön?

Az ok egyszerű és sajnós, nagyon is énünkben fészkel. Miként lehet kevés munkával a legrövidebb idő alatt nagy vagyont szerezni? Ezen Eldorádó ma: Amerika.

»Földet a népnek«, — »legendő téli és nyári foglalkozást« — és nem megy Amerikába. Kell bizony mindez és ehhez hasonló

száz jó tanács a tatárnak és nem a magyaroknak és hogy ez így van, elmondok az én szűk körömből egy-két dolgot.

Volt nekem éveken át egy arató gazdám, kinek 8—10 hold jó szántója és rétje, két jó lova, 3 drb marhája volt. Kereskedett ő hamissága zabbal akként, hogy a vidéki aratóktól összevásárolta nyáron az általuk nem sokra becsült zabot, azt, mint ő bevallotta, téli fagyos időben megnedvesítve, Selmecbányára a heti piacra hordogatta és ürmérték szerint eladta. A nyáron 300—400 koronán vett zabon annyit, vagy többet nyert. Télen kőfaragó volt. Faragott állami utakra és vasuti hidakhoz kockakövet és kilométerjelzőket. Nyáron munkás-, aratógazda volt, megkenve az élelmesség minden zsirjával. Tőkepenze volt. Hogy miért ment ki ezen ember Amerikába?

Az 1904. év őszén egy ember H.-Németiből kiment Amerikába. Ezen ember 1905. évi karácsonykor visszajött és mulatozás közben a németi korcsma asztalára 1500 koronát vágott ki, mint tiszta keresményét és már 1906. évi január hó végén 200 embert vezetett Amerikába, köztük az én aratógazdám is.

Hogy a pénz lelketlen reklámpénz volt, hogy a kiment munkások csak keserves bányamunkát kaptak, ez az éremnek a másik oldala. Hogy mily emberfeletti munkát kénytelenek teljesíteni, azt alább érintem.

Ugyanezen időtájban kiment Alsó-Szemerédről 5 ember, közöttük egy gazda, kinek 15 hold jó szántója és rétje, 2 lova, 3 drb marhája, de 600 kor. adóssága volt.

Ezen 600 kor. adósságtól megszabadulandó, eladta marháit, bérbeadta földjeit, kiment Amerikába. Azóta úgy tudom, küldött 400 koronát haza.

Községünkben január hóban 3 ember váltotta meg utlevelét. Két székely testvér, bíróknak fivérei, kik mindegyikének 16—18 hold szántója, háza van. Az egyik családi perpatvar miatt, a másik, fiatal, értelmes legény — ő csak szerencsét próbál. Magukkal és költségükön akarták vinni Gyönyör nevű munkást, ki majdan a mesés keresményből az előleget megtéríteni fogja.

Hogy ezek miért maradtak itthon? Elmondom: érintkezésbe léptek az Amerikában kinnlevő a.-szemerédi gazdával, kitől január hó végén — többi között — következő tartalmu levél érkezett:

»Tetteget sokszor megbántam, csak annyit mondok, ha nem tudtok imádkozni, a tengeren megtanultok; ha nem tudtok dolgozni, arra is megtanítanak itt. Én 30 éves koromig összesen annyit nem dolgoztam ottthon, mint egy év alatt Amerikában. Ha annyit bírok szerezni, mennyivel adósságom kifizethetem és haza mehetek, azonnal megyek, de egészséges ember már nem leszek.«

Ezeket megelőzőleg ment ki Viskrői 10 fiatal erős ember, ezek február hó elején jöttek vissza, de mily siralmasan keserves állapotban. Valamennyi munkaképtelen, sörves nyomorék, bányamunkát teljesítettek a szerencsétlenek.

Az én 3 kivándorlójelöltem itthon maradt.

Azt hiszem, ha minden vidéknek lesz

nehány Amerikát végzett nyomorékja, a kivándorlási »vigécek« munkája nehezebb lesz. De mily áron jutunk ide? Milyen törpe kárpótlás a postán érkezett keserves vérdíj.

Megírtam, amint hallottam és tapasztaltam. A bölcsenek kevés is elég.

A tulipán hervadása.

Az elmúlt esztendőben százhuszonegy millió koronával hoztunk be többet Ausztriából, mint az előző esztendőben. Ezt jelenti a központi statisztikai hivatal most közreadott kimutatása.

A nemzeti ellenállás izgalmasan forró napjaiban hajtott ki a tulipán. A hazafiai lelkesedés lángoló tüzeiben tártult ki pompázó kelyhe s a szindús virágot rövidesen szimbolummá avatta a magyar társadalom egetverő felbuzdulása. A honi ipar pártolásának jelvénye lett a tulipán s nem volt igazi honleány, nem volt tízenhárompróbás hazafi az, aki a különböző mennyiségű koronákért meg nem vásárolta a szépen stilizált zománcos tüket. És megindult az iparpártolási mozgalom, melynek hullámai szinte az eget látszottak verni. Oh, mily gyönyörű volt mindez. A mágnásasszony és a perkáruhás kis varrólány, főuraink és a föld egyszerű népe egyenlő buzgalommal pártolták a honi ipart. S ime a nemzeti felbuzdulás nem hozta meg a kívánt eredményt.

Magyarország 1906. évi külkereskedelmi forgalmának főösszege, vagyis a behozott és kivitt áruk összes értéke 2913 millió koronát tett, vagyis az 1905. év forgalmának értékösszegét 151 millió koronával haladta meg. Ez az emelkedés azonban kereskedelmi mérlegünk szempontjából nem mondható kedvezőnek, mert a kivitel értéke csak 46 millió koronával emelkedett, a behozatal ellenben 1048 millió koronával. Így 1906. évi külkereskedelmi forgalmunk végeredményében 24 millió korona behozatali többlettel zárult, holott 1905-ben 347 millió korona kiviteli többletünk volt. Ha már az összforgalmat tekintve is passzív volt kereskedelmi mérlegünk, még sokkal nagyobb a behozatali többlet Ausztriával szemben. Míg ugyanis Ausztriába irányuló kivitelünk 990 millió koronáról 1044 millióra emelkedett, az ausztriai behozatal értéke az előző évi 10084 millió koronáról 11292 millióra növekedett s ekként az 1905. évi 182 millió behozatali többlet 851 millió koronára szökkent fel.

Ez az eredmény szinte megdöbbentő hatással lehet mindazokra, kik szívükön viselik Magyarország ipari és kereskedelmi érdekeit.

Azt hittük csak még egy éve, hogy a tulipán segíteni fog. A hit nem vált be. A tulipán elhervadt. Szindús szirmai petyhüdtek, levelei elszáradtak.

A lelkesedés hült-e ki a hazáért dobogó szivekben, melyekben e kegyes virágot elültették, vagy a ridek megszokás hervasztotta-e el, vajjon ki tudná megmondani?

A pusztulás szomorú és mélységesen lehangoló, mert hiszen ezt a virágot megtették *magyar virágnak*, melyben megtestesítve kellett látnunk nagy nemzeti cél-

jainkat. A tulipán elhervadt s végleges pusztulását a statisztikai hivatal fenti kimutatása adja tudtára a magyar társadalomnak.

KIS KOMÉDIÁK.

Ellesett párbeszéd.

Balekky Aladár, a közkedvelt alak, lapunk sokoldalú munkatársa, a mama kedvence stb. a minap barátjának Filiszter urnak a leckekönyvével megjelent a balekok atyamestere előtt, kérve Index urat, hogy a ravasz könyvet záradékolja. Szerény és illedelmes kérésére elég rövid idő múlva felnézett Index ur a lenéző Balekkyra s Balekky lenézett a felnéző Index urra. Ezen intermezzo után lapunk lábönjáró hirharangja a következő párbeszédet csente el:

— Miért nem intézi el ezt a dolgot a Filiszter ur személyesen?

A Filiszter ur mint tüézörnkéntes Pécsett van s bár nagyon sajnálja, hogy személyesen nem kívánhat Index urnak boldog ünnepeket, de azért képzeletben itt van a titkáriában s általam juttatja kifejezésre az Index ur iránt mindenkor érzett mély tiszteletét.

(Index ur ellágyulva.) — Na jó, kérem, de Filiszter ur mégis elintézhette volna ezt a dolgot a nyári szünet alatt s nem kellene Önnek sem annyit ide feljárni. Hogy hívják Önt?

(Balekky tánciskolai komplementet csapva, olvadó hangon feleli): Balekky Aladár.

— Na látja Balekky ur, nem kellene akkor ilyen sokat feljárnia.

Oh kérem, ez nekem édes teher!

— És én nem küldeném vissza Balekky urat annyiszor. Pedig roppant sok felterjeszteni valónk van a minisztériumba.

Ja, ugy! akkor jó munkálkodást! (Lassan kifelé.)

— Várjon csak Balekky ur!

Parancsol Index ur?

— Tetszett említeni a multkor, mikor fennjárt, hogy leckekönyvmásolatra is volna a Filiszter urnak szüksége.

Igen, kettőre! (mondja Balekky szendén.)

— Kérem, akkor megcsinálom azonnal s egy óra múlva feljőhet érte.

És mennyibe kerül, kedves Index?

— Á 6 K.

Ha-at korona-a? Na, hallja Index ur, az én házi gazdám patikus, de azért nincsen ilyen drága orvossága.

De kérem, Balekky ur, magamnak is anynyiban van, mert (ujjain számlálva):

1. Nyomatott leckekönyvi másolat-hoz való lap . . . . . á 2 K.
2. Ennek kitöltése . . . . . á 2 K.
3. Általam hitelesítési záradékkal való ellátása . . . . . 1 K.
4. És még én hozom fel az egy koronás bélyeget is a trafikból.

Óh, ez már rém nagylelkűség, kedves Index. Ennyit már igazán nem fogadhatok el Öntől Filiszter barátom nevében sem. Csak a záradékot tessék a leckekönyvre rávezetni. Ugy-e, lesz szives, Index ur?

— No, természetes!

Egy óra múlva jöhetnek kérem érte?

— Tetszik a leckekönyvmásolat is?

Köszönöm, azt majd máskor. Hanem az index záradékolásért mikor jöhetnek?

— Hát kérem, csak az ünnepek után, mert most igen sok a dolog. Roppant sok felterjeszteni valónk van a mi . . . .

Niszteriumba! akarja mondani Index ur, ugy-e? Hát csak tessék csinálni. Á'szolgája.

Balekky az iroda ajtaján el. A folyosóról még egyszer bedugja brillantinnal gondosan ápolit haját. Valaki felnéz a lenéző Balekkyra, Balekky lenéz a felnéző valakire.

Jó munkálkodást Index ur! Jó munkálkodást! S ravaszul elsomfordál.

Elleste:

b.

HIREK.

— **Eljegyzés.** Szmolka Nándor okleveles bányamérnök, főiskolai tanársegéd jegyet váltott Broszmann Mímivel, Broszmann Jenő bányatanácsos kedves és bájos leányával.

— **Házasság.** Friedl János városi díjnok és Knobloch Erna városi gépirónő e hó 2-án léptek frigyre egymással.

— **Hain Ferenc,** a Geramb.-Unio volt bányagazgatója Boszniába, Szennizovára bányagazgatóvá lett kinevezve.

— **Baker Géza** m. kir. dohánygyári gyakornok és *Laun Károly* segédtiszelek lettek kinevezve.

— **Zászlószentelés.** A selmec-bélabányai függetlenségi és 48-as pártkör a következő felhívást bocsátja ki:

Polgártársak!

A selmec-bélabányai függetlenségi és 48-as pártkör zászlóját avatjuk fel.

A zászlóavató ünnepélyt 1907. évi április hó 7-én vasárnap d. u. 4 órakor a városi vigadó nagytermében tartjuk meg.

Az ünnep fényét a selmecbányai honleányok hazaszaretettől lelkesedő szívük sugallatát követő közreműködése emeli.

Azt a zászlót avatjuk fel, amelyről — midőn a legutóbbi képviselő választásnál először hareba vittük — Selmec-Bélabánya társvárosok egész közönsége egyhangulag elismerte: „bár nem nyert — de mégis győzött.“

A legfényesebb erkölcsi győzelmet arattuk és ma ennek soha el nem múló, vonzó hatása alatt egykori volt ellenfeleink legnagyobb része e zászló alá sorakozott.

Lobogónk a „szabadság, testvériség és egyenlőség“ hármas jelszavát hivatott megtestesíteni, miért is erre a mindezeket magába foglaló „1848“ van felírva.

Legyetek ott mindnyájan: férfiak és lelkes honleányok, kiknek szive a magyar szabadságért dobog, kik felebarátjukban — a haza üdvét tekintve — testvért látnak és a polgártársak egyenlőségét igaz szívből vallják.

Édes hazánk jövő boldogságáért teljes szabadságának és függetlenségének kivívásáért egyesüljünk kivétel nélkül.

A hatalom, az erő: az őszinte egyesülésben van!

Nem elég a hazáért meghalni — de a haza üdvéért élni is kell.

Midőn szeretett hazánkra nehéz, borús napok következtek, a már már elpusztulással fenyegető veszedelmet az aggódó honfiai szivek megéreztek és megdobbant

az ország szive. E dobbanás vizshangra lelt városunkban is, a haza megmentésének gondolata lelkesített minket is és ma már annyira erősek vagyunk, hogy kibontott zászlónkat társadalmunk egész jelenlétében avathatjuk fel.

Inmár nem dül pártviszály közöttünk, azért ez ünnepnapon jöjjetek mind el és hozzátok magatokkal hazafiai sziveitek áldozatát is. Lélekiemelő szép ünnepélynek lesztek tanúi, résztvevői és sziveitekben egy édes emlékekkel gazdagabban fogtok távozni.

Az ünnep műsora a következő:

1. „Isten áld meg a magyart“, éneklí a közönség.

2. Ünnepi beszéd, mondja Herrmann Miksa, a pártkör tagja.

3. Kossuth nóta, éneklí a közönség.

4. Szavalat, előadja Dessewffy Elek, a pártkör tagja.

5. A zászlószögek elhelyezése jelmondatok kíséretében.

6. Szózat, éneklí a közönség.

Este közvacsora a városi vigadó összes termeiben.

A selmec-bélabányai függetlenségi és 48-as pártkör elnöksége.

— **Tóth Imre dr. kitüntetés.** Tóth Imre drt a királyi kegy a Ferenc-József rend lovagjává avatta fel. A legnagyobb örömmel adjuk ezt olvasóinknak tudtul, annál is inkább, mert a kitüntetett férfit a magyar tudománynak külföldön nagy tekintélyt, nevének Európaszerte nagy tiszteletet szerzett. Eddig ugyanis már három nemzetközi kongresszuson jelent meg, mint egyetlen meghívott magyar tudós. Tudományának nagyságát a külföld eddig mindig jobban tudta méltatni, mint mi magyarok, s a gyógytudományok négy ágában Európa orvos-tudósai konkurensnélküli tekintélynek ösmerik el. Francia és német nyelvű lapok vezércikkezték róla s hasábjaikon az orvos-tudós fényképét mutatták be olvasóinknak. Dehát »nemo est propheta in patria sua.« A rendjelet Schvechta miniszteri tanácsos tüzte vasárnap délben a kitüntetett tudós mellére s egyuttal érdemeit is méltatta. Őszinte szívvél s örömmel gratulálunk dr. Tóth Imrének első magyar kitüntetéséhez s kívánjuk, hogy nagy tudománya mennél intenzívebben kamatozzék a szenvedő emberiség és a tudomány javára!

— **Főiskolai doktorok.** Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület körmöcbányai osztályának rendes gyűléséhez a selmecvidéki osztály ártírt a doktorátusi intézménynek a főiskolán való életbeléptetése ügyében tett indítvány dolgában. A gyűlés még az ártírat ügyében nem határozott. Ha sikerül ez az újabb mozgalom, a főiskola és a bányászati szak a megérdemelt magasabb színvonalra kerül.

— **A bányászati és kohászati lapok** áprilisi füzetében dr. Barlai Béla főiskolai tanár amerikai tanulmányutjáról való beszámolóját folytatja. — *Az erdészeti lapok* áprilisi füzetében pedig Róth Gyulának, a magy. kir. közp. erdészeti kísérleti állomás adjunktusának az országos erdészeti egyesületben 1906. december 8-án tartott előadása »az erdölések gyakorlati keresztülviteléről« jelent meg.

— **Az 5 és 50 forintos bankók.** Lassankint a forintos pénzegység utolsó maradványai is teljesen feledésbe mennek s legfeljebb a muzeumokban lehet majd ilyen bankjegyeket látni. A pénzügyminiszter körrendeletben tudatja, hogy a régi 5 és 50 forintos bankjegyek utolsó beváltási ideje is ez évben lejár. Ez évi augusztus 31-ig értékesítheti, akinek van ebből a cifra papirosból, de már csak az Osztrák-Magyar Bank váltja be. Ezen határidőn túl minden értéküket elvesztik és sehol nem lehet beváltani.

— **A főiskola bajainak** kutatása végett az országos magyar bányászati és kohászati anyaegyesület a körmöcbányai osztályhoz is átirat. Városunk törvényhatósági bizottsága nagyon helyesen cselekednék, ha e bajokkal szintén behatóan foglalkoznék s azokat megszüntetni igyekeznék.

— **A városi gazdasági és jogügyi bizottság** szerdán délután ülést tartott, melyben előkészítve lettek a közgyűlés elé kerülő ügyek és pedig Vihnye fürdő esetleges bérbeadására, a városi szegény- és menház létesítésére, a város tulajdonát képező több ház eladására, az u. n. Magasház földszintjén levő helyiségek bérbeadására, a katonaiügyeknek a városi főjegyző hatáskörébe való átutalására vonatkozó tanácsi előterjesztések. A közgyűlés gazdasági szempontból felette érdekesnek ígérkezik.

— **Gyermeknap.** Az Országos Gyermekvédő Liga azon kéréssel járul a szívvél bíró közönséghez, hogy a gyermeknapokon vásároljon. Ezen napokon ugyanis a gyermeknapot tartó kereskedők bizonyos % -ot adományoznak a napi brutto-forgalom után a Liga céljaira. »Milliók kellenek, — mondja a hirdetés, — s mi csak filléreket kérünk. Városunk lelkes ifjúsága is magáévá tette a nemes célt s a terrazon kedden és szerdán szép eredményű gyűjtést rendezett azon gyermekek számára, kiknek édes anyjuk a züllés, kenyerük a bűn, altató daluk a rossz lelkiismeret. Kalaplevéve konstatáljuk, hogy városunk közönsége nemesen érez, mert annak, hogy szívének nem zárja el a nyomor elől, csálhatatlan tanujelét adta.

— **Gyűlés.** A helybeli r. kath. hívők egyetemének bizottsága f. hó 7-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a városház tanács-termében gyűlést tart.

— **Szeszélyes tavasz.** Kevesen emlékeznek olyan szeszélyes márciusra, mint a mostani volt. Napsugár, köd, eső, hó, színes változatokban: így vonult be az idén a rügy-fakadás évadja. *Meteor* mester, a magyar Falb az áprilisi időjárásról sokkal kedvezőbb prognoszt állít föl, amint következik: Április eleje harmadikától kezdve változatosnak ígérkezik, lehet erősebben csapadékos, vagy pedig állandóbban szeles idő. Április 10-ét követőleg meleg, száraz időt várhatunk, mely jelleg van hivatva áprilist főként uralni úgy, hogy csak a hó végével várható csapadék, amely ha nem megy át viharos szelekbe, akkor május hónap még elég csapadékot hoz, még pedig zivataros esők formájában. Ellenben, ha április végén is száraz szelek járnak, akkor ez a jelleg fog érvényesülni májusban is, miután a napon ilyen jellegű befolyások keletkeztek és a bolygók száraz, meleg hatását segítik elő az egész hónapban.

— **Kollektív háztartás.** Nagybecskereken a város számos családja elhatározta, hogy szövetkezik egymással és kollektív háztartást létesít. A kollektív háztartás egyelőre a közös konyhát tartalmazza, hol a családok ebédet és vacsorát kapnak a legjobb minőségben és kivitelben, adagonként havonta 60 koronáért, mely adag ötfogásos ebédből és kétfogásos vacsorából áll. Minden konyhai ügyet, bevásárlást, vezetést, étlapmegállítást a szövetkezett családok maguk intézik el. A szövetkezeti konyha április 15-én kezdi meg működését. A szövetkezeti konyha fellállítására a cselédmizériák ösztönözték a derék becskerekieket, akik előbb mindent megpróbáltak, hogy emberséges állapotot teremtsenek maguknak cselédjeik mellett, ez azonban sehogysen sikerült. A Németországból fujdogáló szellő a cselédek is felsorakoztatja nálunk, ami részben érthető, de részben türehetetlen. Beavatott helyről halljuk, hogy áprilisban a cselédek az ország több nagyobb városában, Selmecebányán is sztrájkba akarnak lépni és be akarnak szüntetni minden munkát. Azt mondják, hogy Németországban jobb dolguk van a cselédeknek, és hogy ennek Magyarországon is így kell lennie. Hát hiszen majd meglátjuk, hogy lesz, mint lesz. Nem tartozunk azok közé, akik bármely foglalkozásu egyéneknek a létért való küzdelmét lemosolyognánk. Azt azonban tényként állapítjuk meg, hogy a cselédtartó gazdák is bajjal élnek, és hogy van olyan lusta, rossz cseléd, aki még a száraz kenyeret sem érdemli meg. Kötve hisszük, hogy olyan nagy bajok volnának, hogy sztrájktól kellene félnünk. Legalább Selmecen nem.

— **Egy érdekes felhívás.** Mélyen tisztelt Törvényhatósági Bizottsági Tag Úr! Bát község, valamint a bái járás 24 községének hő és forró vágya és kívánsága, hogy Bábban *járásbíróság telekkönyvvel* létesíttessék. Ezen vágy és kívánság méltányos, mivel a régi időben 1872-ig úgy is volt bíróság, 1848-ig uriszék, s utána a főszolgabírói hivatal intézte el a polgári peres ügyeket. Továbbá Bát a járás központja lévén, oly intézmények és egyesületek birtokosa, hogy a járás lakosságának zöme, nemcsak hivatalos, de magánügyeiben is Bábba jön nap-nap után. E mellett szól ugy Ipolyság, valamint Selmecebánya nagy távolsága, s az ut fásasztó volta, amely nagyon megnehezíti a megközelítést, úgy hogy nem egy szegény ember, ha kötelességének eleget akar tenni, anyagi eszközök hiánya miatt gyalogszerrel kénytelen már előtte való napon elindulni, míg ellenben Bábba egy pár óra alatt megközelíti gyalogszerrel is. A bái járás községei — egykettőt kivéve, amelyek Selmecebányához nagyon közel esnek — községi képviselőtestületi gyűléseken tárgyalták ezen ügyet s jegyzőkönyvi kivonatok kiállítását által nyilatkoztak, hogy örömmel és lelkesedéssel járulnak hozzá a Bát község képviselőtestülete által megindított járásbíróági mozgalomhoz, hogy Bábban járásbíróság létesíttessék telekkönyvvel együtt. Az egyes községekbe beérkezett ügydarabok összesége, melyeknek száma évenként 5—6000 között váltakozik, tanubizonyosságot tesz arról, hogy egy hivatalnak elég dolgot ad ezen ügydarabok elvégzése. Bát község képviselőtestülete folyó hó 14-én megtartott képviselőtestületi ülésén elhatározta, hogy felir Hontvármegye tör-

vényhatósági bizottságához, hogy pártfogolja a megye közönsége is a mi régi s méltányos kívánságainkat. Ez okból mély tisztelettel fordulunk a mélyen tisztelt Törvényhatósági Bizottsági Tag Urhoz, kegyeskednék az áprilisi rendes közgyűlés alkalmával ügyünket pártfogolni s szavazatával is hozzájárulni ahhoz, hogy a bái járás közönségének oly sokszor kért s oly régen óhajtott vágya végre teljesedésbe menjen. Eme 25 község 15000 lakosának hő és forró kívánsága a mélyen tisztelt Törvényhatósági Bizottsági Tag Ur szíves jóindulatába és pártfogásába ajánlva, kiváló tisztelettel őszinte nyilatkozással vagyok, Bát, 1907. március hó 19-én. **Bát község képviselőtestületének megbízásából: Hajdu Lajos** ev. lelkész, Hontvármegye törv. bizott. tagja.

MULATSÁGOK.

— **Szini előadás.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűléseinek selmec-bélabányai fiókpénztára e hó 14-én a városi Vigadóban Horváth Kálmán polgármester védnöksége alatt a fiókpénztár külön-alapjának gyarapítására táncal egybekötött műkedvelői színelőadást rendez. Színre kerül a »Vetélytársak« eredeti népszínmű Petrus Mihálytól. Rendezők: Elek Béla és Wagner Nándor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

— **Hangversenyt és táncmulatságot** rendez a korponai városi kórházi bizottság e hó 7-én, Korponán Lits Gyula védnöksége alatt.

Egyleti élet.

Kossuth Ferenc levele a selmecebányai 48-as pártkörhöz.

Folyó hó 19-ikéről kelt iratukat, — melyben arról értesítenek, hogy a pártkör az 1907. évi márc. hó 17-én tartott közgyűlésén engem a kör tiszteletbeli tagjává választott — kezeimhez vettem.

Amidőn a jóleső figyelemért őszinte köszönetet mondok, egyuttal tudatom a t. Elnök urral, hogy a kör zászlójának felavatási ünnepélyén — mély sajnálatomra — gyengélkedésem miatt személyesen részt nem vehetek. Felkérem azonban Elnök urat, hogy az ünnepélyen a nevemmel ellátott emlékszógot a zászlónyélben elhelyezni szíveskedjék.

Budapest, 1907. márc. 29.

Hazaifias üdvözléssel

Kossuth.

— **A 48-as pártkör** 1907. ápr. 6-án, szombaton este 2 órakor rendes havi választmányi gyűlését meg fogja tartani.

— **A 48-as pártkör zászlójának ünnepélyes felavatása** ápr. hó 7-ikén mulhatatlanul meg fog tartatni. Gyülekezés délután 3 órakor a városi Vigadó dísztermében. A megkoronázott zászlót a terep emelvényén a védnök hölgyek nagy csoportja veszi körül. Pontban 4 órakor a díszgyűlés megnyitást s a Hymnus eléneklésével megkezdődik az ünnepély. Az alkalmi beszédet Herrmann Miksa, a pártkör tagja mondja.

A Kossuth-nóta eléneklése után a magyar szabadságot, egyenlőséget és testvériséget dicsőítő művet szaval Dessewffy Elek, a pártkör tagja. Azután az emlékszőgek elhelyezése következik, mikor is a szögtulajdonosok, betürendben járulnak a zászlóhoz és alkalmas lelkesítő jelmondat kíséretében beverik a szöget. A diszgyűlés zárószavának elhangzása után a Szózatot éneklí a hazafias közönség. Kedvező jó meleg idő esetén a felavatott zászlóval diszmenetben, zárt sorokban a honvéd-szobor elé vonulnak, ott a Hymnus lelkesült eléneklésével áldást esdünk édes magyar hazánkra. Visszatérve a Vigadóba társas, családias vacsora után, otthonosan, testvériesen szórakozunk ameddig jólesik. Mindenkit meghívunk, mindenkit szívesen látunk. Hölgyek és ifjak, testületek, polgártársak, Zászlóavatásunkra jöjjetek el. Nem ellenséges a mi táborunk. A hazáért s minden jóért küzdünk. Az a hely, hol ez a zászló leng, mindenütt templom, a templomba mindenki elmehet. Jöjjetek, imádkozzunk a hazáért, szabadságért és függetlenségért!!

APRÓSÁGOK.

Igazság.

Kuti István a hivatalos hirdetések közzétételéért 600 koronát kap évenként. Ez egészen természetes. Ingyen senkitől sem kívánhatunk.

Grohmann Gyula nagyot gondolt, 200 koronával olcsóbb ajánlatot tett. A közgyűlés nem vette figyelembe, mert a 600 korona az 1907. évi költségvetésben már meg lett szavazva.

Hm! Ez egy kicsit furcsa. Hát ha a költségvetésben 600 korona van megszavazva valamire, nem szabad már azután 200 koronával olcsóbb ajánlatot elfogadni?

Sokan azt mondják, hogy ezt értik s a dolog természetes. Mi — megvalljuk őszintén — nem értjük, miért nem szabad mindenben spórolni.

De hát a határozat *valószínűleg* jó lesz, mert — a közgyűlés hozza. Azok a bizottsági tagok, akik a maradást üdvösnek tartják és a februári közgyűlésen szünni nem akaró helyeslés közt abban állapodtak meg, hogy legjobb tudásuk szerint *ezután is* a város igazi érdekében dolgoznak.

Jaj!

* * *

Utólag értesültünk arról, hogy Kuti István kiadótól a hirdetési átalányt elvonni azért sem lehet, mert a közgyűlés annak idején Joerges Ágost özvegye és fia kiadóval kötött erre nézve szerződést.

Nohát ez is nagyon jó.

Izlés.

Lits Gyula a közgyűlési teremből kivette azt a széket, amelyikben Szabó Mihály ülni akart, de azokban a szobákban és nyoszolyákban, ahol Szabó Misi pihent, szívesen alszik ő is.

A dolog egészen természetes. Hálóingben mindenki másképp viselkedik és gondolkodik, mint a közgyűlési teremben.

Hálátlanság.

Erdély Gyula körmei járásbíró, városunk szülötte kimaradt a törvényhatósági bizottságból, mert a közigazgatási bíróság a beadott felelkezés folytán kimondta, hogy nem lehet virilista.

Furcsa dolog, hogy sem városunk, sem a felsőbb hatóságok nem tudják méltányolni a polgárok önfeláldozását. A második installáció idején úgy örültek a bizottsági tagok, hogy akadt közöttük egy, aki Szabó Mihálynak ministrált s őket a kellemetlen ellenállástól felszabadította s lehetővé tette, hogy hősként szerepeljenek s most — rútt hálátlansággal fizetnek. Ez igazán nem szép dolog.

Értesülésünk szerint Erdély Gyula adóinak felemelését fogja kérelmezni, mert nem tartja kizártnak, hogy a régi, reá nézve jó idők visszatérnek s ő a virilistaság révén még táblabírósig felviheti.

Terjeszkedés.

A lévai kereskedelmi bank részvénytársaság, egy egészen fiatal, de agilis pénzintézet, Bakabányán filialét állít fel s e célból új részvényeket bocsát ki, melyeknek jegyzése már biztosítva is van. Átveszi a felszámolásra kerülő bakabányai kölcsönös segélyző egyesület kölcsönait és kiterjeszti üzletkörét Selmecbánya vidékére is.

Városunkban nagy az öröm, mert rájöttek, hogy ilyképen megint közelebb jutunk a forgalmas góponthoz, valószínűnek tartják, hogy Léva hamarosan kiterjeszkedik Selmecbányáig s akkor vasuti összeköttetés nélkül is hamar odaérhetünk. A helybeli pénzintézetek elhatározták, hogy addig amíg ez meg nem történik, egymásnak adnak kölcsönöket, mert az ő vidékük már kimerült.

Helyreigazítás.

A törvényhatósági bizottság az igazoló választmányának a választást megsemmisítő határozatát nem küldte fel megerősítés végett a belügyminiszterhez. Erre vonatkozó hírünk tévedésen alapult.

A közgyűlés tehát nem követett el törvénytelenéseket, hanem csak törvényteleniséget. Ez a törvénytelenesség pedig az, hogy az új választást nem rendelte el.

* * *

Illetékes helyen tiltakoztak az ellen az állításunk ellen is, hogy Greguss Antalt a közgyűlés a vöröskuti agyagtelek területének bérlete alól a város kárával felmentette, mert a tényállás az, hogy Greguss Antal a kötött szerződés szerint a bérlettől bármikor visszaléphetett és most visszalépett, jogával élt.

Készséggel elismerjük tehát, hogy Greguss Antallal szemben nem most lett a méltányosság gyakorolva, hanem a szerződés megkötésekor.

* * *

Csányi Ottót elkésztette, hogy mult számunkban azt irtuk róla, hogy közgyám is. Megállapítottuk, hogy akkor már nem volt közgyám, hanem csak főszámvevő,

szövetkezeti elnökgazgató, tüzoltó főparancsnok és népbanki felügyelő bizottsági tag.

A tényállást szívesen helyesbítjük.

Nyilt-tér.

(E rovat alatt közlöttekért nem felelős a szerkesztő.)

A Selmecbányai Híradó mult vasárnapi számában a selmec- és bélabányai iparosok hitelszövetkezete válságáról megjelent napihíre a közönség tájékoztatására szükségesnek tartom a következőket közölni: 1903 évben, amikor a szövetkezet a maihoz hasonló válság előtt állott, beállott az elnökváltozás és akkor Vörös Ferenc helyett én lettem elnökke megválasztva. — A szövetkezet vezetését pénz és hitel nélkül, egy csomó fedezetlen adóssággal vettem át. De az akkori igazgatóság és a központi hitelszövetkezet hathatós támogatásával még azon évben sikerült a szövetkezetet nemcsak a válságból kiváználni, de annak forgalmát meg is kétszerezni. — Hogy ez mennyire sikerült az elnökösködésem alatt működő igazgatóságnak, elég annyit felhoznom, hogy a központ a szövetkezetet az első ipari szövetkezetek közé tartozónak tekintette és sulyt helyezett annak fejlesztésére, ami nem is maradt eredmény nélkül, amennyiben 1902. évben elért 600 ezer korona (könyvelési) forgalom 1905. évben a 3 millió koronát meghaladta. Sajnos azonban, hogy az aktió reakciót szült és hogy érdekköszűtközés, érdekhajhászás a szövetkezetnek további fejlődésébe gátat vetett. Két érdekesoport állott utjába a szövetkezet nyugodt fejlődésének, az egyik, mely veszedelmes versenytársat vélt abban felismerni, a másik, tisztességtelen haszon és mellékjövedelem elérése céljából izgatott a szövetkezet létezése és annak vezetése ellen. E két csoport áldatlan aknamunkája vonta maga után 1905. december végén lemondásomat és mert a központ átlátta az áldatlan harc tarthatatlanságát, a változásba belement és így lett Csányi a szövetkezet elnöke. — Hogy mi lett ezen változásnak a következménye, azt, ha igaz, amit a Selmeci Híradó mult vasárnapi számában és e lap mult heti számában olvastunk, akkor az szomorú.

A hír sugalmazója ugyanazt hozza fel válság okául, hogy a bajt a vállalatok okozták, ami igen érthetetlen. — A szövetkezetnek 1905. végéig körülbelül 40 vállalata közül csak kettő volt olyan, amelynél pár ezer korona vesztesége volt, mely veszteséget azonban az 1906. évben a szövetkezet egyes szállításából és munkálati nyereségből, melyek még 1905. évben biztosítva voltak, pótolhatott volna és így az 1906. évi mérlegnek nem nagymérvű veszteséggel, hanem nyeresémmel kellett zárulni.

Azon állítás, hogy én a vállalatokat összezavartam, célatosság. — Ott, ahol rendes könyvvezetés, központi ellenőrzés és egy tökéletes ügyrend és kezelési szabályzat alapján működő igazgatóság, az alapszabályokban előirt módon intézi a szövetkezet ügyeit, oly zavart nem lehet okozni, melynek tisztázása a munkálatok

leszámolása után szóba jöhetne. — 1905. évi zárszámadások a vállalatok leszámolása után lettek a központ által összeállítva, a felügyelő bizottság által megvizsgálva és a közgyűlés által azokra a felmentvény megadva.

Hogy a szövetkezet felszámolása nagy csapás lesz a selmeci iparra, az itteni különleges viszonyokat tekintve, az kétségtelen. — Selmecen az iparos helyben elegendő munkát nem kaphat és amit kap is, azt a legnagyobb részt hitelbe kell készíteni akkor, amikor az iparos megfelelő hitelben nem részesül.

Selmecen az ipari szövetkezetnek közgazdasági feladata van, de mint ilyen tényező, csak akkor jöhet számba, ha az, mint általános ipari hitelszövetkezet nagy arányokban fejlődhet ki. — Holmi mellék üzletágakkal való kísérletezés csak élőködésre jó, de arra, hogy egyeseken segítsen és a közérdeknek is megfeleljen, nem.

Ha a szövetkezet nem esik kiesi-nyes és önös érdekeknek áldozatul, úgy amint az már 1905. évben kifejlődött, amikor is legnagyobbbrészt idegenben 24 vállalata volt, a cél el lett volna érhető.

Nagyon helyesen gondolkodik Horváth Kálmán polgármester ur, amikor utját állja annak, hogy egyesek csupa mellékjövdelem elérhetése végett olyan feladatok megoldására vállalkozhassanak, melyekre hivatott, független és egész emberre van szükség.

Különösen fontos ez az ipar terén, ahol igazán csak az iparos tud azon nehézségekkel megküzdni, melyek az érdekharcból uton-utfélen akadályokat gördítenek elibe.

Selmecbánya, 1907. ápril 4-én.

Tisztelettel
Czajhán János.

HIRDETÉSEK.

200—300 métermázsza

elsőrendű szénát egészben vagy fuvaronként eladok Hegybányán az országút mentén levő pajtából.

Wagner László dr.

Eladó ház!

Napos helyen vízvezetékkel ellátott két elkülönített úri lakosztályból és mellékkegyiségekből álló 8 szobás ház eladó.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Meghívó.

Az Első selmecbányai ing- és fehérnemű gyár részvénytársaság

alakuló közgyűlését

1907. évi április hó 14-én d. u. 2 (kettő) órakor Selmecbányán, a városház tanácstermében fogja megtartani, melyre a részvényt jegyzők ezennel tisztelettel meghívhatnak.

Az alapítók megbízásából:
Dr. Ungár Kálmán.

Tárgysorozat:

1. Alapítók jelentése.
2. Az alakuló közgyűlés elnökének és jegyzőjének megválasztása.
3. A megalakulás kimondása iránti határozat.
4. Az alapítóknak adandó felmentvény iránti határozat.
5. Az alapszabályok megállapítása.
6. Az igazgatóság tagjainak a tervezet szerinti kinevezése, valamint a felügyelő bizottság tagjainak az alapszabályok szerinti megválasztása.
7. A részvényaláírási felhívás 8 pontja értelmében egy öt tagú bizottságnak megválasztása és az alapítási költségek megállapítása.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy műhelyemben mindenmemű

kocsifényező-

űgyszintén

kárpitos

munkák a legmodernebb kivitelben igen jutányos áron készülnek.

Kérve a n. é. közönség szives pártfogását, maradtam szolgálataikra készen

Jezsek Béla

kárpitos és kocsifényező.

I. Ezüst-utca 13.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia, élősövény.

Bármely talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy töviseivel embernek és bármely állatnak ellentáll, kitart 70—80 évig, nevelhető olyan sűrűn, hogy apró csirke, malac, stb. sem mehet át; ez a legolcsóbb örökös áthatlan kerítés. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felásva jeges pincében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek élőkerítés nem felel meg, szállíthatok **sodronyszövetet**, a legtekélyesebb gyártmányt, olcsón 100, 150 és 200 cm. széleset.

Szőlőlugas

minden háznak legszebb dísz, egy gyűjtemény 8 fajból 20 tő, egy tő 2—300 fűrtöt terem.

Szőlőoltványok

táblás ültetések és hiányok pótlására, 60 legkiválóbb bor- és csemege-faj, szigoruan válogatott, tökéletes forradású és fajiszta, dúsgyökérű példányok.

Delaware

sima vessző, minden szőlő megakad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem, 35 hektót terem holdanként, bora édes, erős, oltani, permetezni nem kell, és kezeléséhez semmi tudomány sem kell, ezért ellensége sok tudományos szőlőművész.

Bővebb leírást és KÉPES ÁRJEGYZÉKEC tanulságos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatóból ingyen és bérmentve küld:

RAJNY GÁBOR szőlőnagyhírtokos,
RAJNY-KÁGYA.

Levelezés minden nyelven.

hirdetéseket

jutányos áron elfogad lapunk kiadóhivatala.

Fényképészethez

szükséges összes cikkek igen nagy választékban kaphatók

Grohmann Gyula

könyv- és papirkereskedésében.

Intelligente

anständige Dame, Christin, gutmüthig, in allen Zweigen der Haushaltung gut erfahren, tüchtig, energisch, besitzt Sparsamkeitssinn, wünscht Stellung als Haushälterin, Gesellschafterin, deutsche Vorleserin oder Beschliesserin. Auch aufs Land. Briefe erbeten an

J. Baronavski

— Nagyszeben, Reisporgasse 9. —

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnák:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasu ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a

„Selmeci Ujság” nyomdája

folytatja működését.

A nyomda készít mindennemű nyomtatványokat, ugymint: műveket, lapokat, hivatali, ügyvédi, üzleti nyomtatványokat; levélpapírokat, eljegyzési kártyákat, diszes báli meghívókat, falragaszokat, névjegyeket stb. a legmodernebb, legizlésesebb kivitelben, gyorsan és pontosan, a legjutányosabb árak mellett.

Felkérjük lapunk t. olvasóit, barátait, hogy nyomtatványaikra vonatkozó becses megrendeléseikkel is sziveskedjenek a

„Selmeci Ujság” nyomdáját fölkeresni.

A mélyen tisztelt közönség becses pártfogásába ajánlja magát

kiváló tisztelettel

Grohmann Gyula,

könyvnyomdatulajdonos.

Zárda épület.